

Selvevaluering 2021

Lærerrollen

på Rejsby Europæiske Efterskole

10. december 2021

Oplæg til selvevalueringen i regnskabsåret 2021

Den lovpligtige selvevaluering skal godkendes af bestyrelsen og foretages i hvert andet regnskabsår. Selvevalueringen skal tage udgangspunkt i dele af skolens værdigrundlag. I oversigten fremgår det hvilke områder, der tidligere har været genstand for selvevaluering.

2005	SmartBoards
2006	1. udlandsrejse
2007	Linjefagene
2008	De bløde værdier
2009	Den internationale dimension og den 3. rejse
2011	Årets 2. rejse i regnskabsåret
2013	Det Grundvig/Koldske kulturgrundlag
2015	Relationsarbejdet
2017	Den daglige undervisning
2019	1. udlandsrejse
2021	Lærerrollen

I forbindelse med medarbejderrådsmødet den 30. september 2021 har personalet besluttet at indstille nedenstående emner til selvevaluering. Bestyrelsen har vedtaget indstillingen og evalueringsplanen den 17. november 2021

- I Rejsby er der en ansættelsespolitik, som bygger på stor mangfoldighed i personalegruppen. I denne evaluering vil vi have fokus på lærerrollen, som en væsentlig del af muligheden for at kunne leve op til vores værdigrundlag. Det er ikke helt tilfældigt, at vi har valgt denne vinkel efter to skoleår med corona og nedlukninger. Nedenstående uddrag af værdigrundlaget har tidligere været genstand for evaluering fra elevperspektiv (2008). *Grundstenen i fællesskabet og aktiviteterne på efterskolen bygger på åbenhed, venlighed, tolerance og medansvar.*

Med udgangspunkt i interviews med nogle af de lærere, som enten har oplevet overgangen fra folkeskolen til efterskolen, eller er startet på skolen som nyuddannet. Vil der på baggrund af evalueringen fremkomme resultater, som gør at vi skal skabe andre rammer for lærerrollen i et fremadrettet perspektiv.

Undervisningsmiljøundersøgelse

I regnskabsåret 2023 skal vi have foretaget den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, hvilket vi skal gøre hvert 3. år.

Teoretisk inspiration til evalueringen

Ligesom i tidligere evalueringer har hentet inspiration i efterskolelitteraturen. Denne gang drejer det sig om *"Efterskolernes praksis under Lup"* og *"Hverdagsliv og læring"*.

Et af de store værker i efterskoleverdenen i de sidste år er *"Efterskolernes praksis under lup"* af Steffen Ting Graf og Ulla Højmark Jensen. Vores evaluering tager udgangspunkt i kapitel 6 *"Den gode efterskolelærer"*. Arbejdet på en efterskole er ikke længere et kald, som vi kender det fra efterskolernes start, men i dag giver det mening at betragte jobbet, som et professionelt kald, da jobbet er langt mere indgribende i ens privatliv, der ikke gør det muligt at lave en knivskarp opdeling af arbejde og fritid.

Kapitlet er på linje med resten af bogen baseret på interviews og feltanalyser på en række efterskoler af elever, lærere og forstandere. I kapitlet nævnes efterskolejobbets mange kasketter faglærer, mentor, rollemodel, personlig vejleder, uformel samtalepartner, inspirator, omsorgsgiver mv. For at kunne navigere mellem disse roller kan man ikke få succes, hvis man ikke viser noget af sin egen personlighed og lader eleverne få et billede af mennesket bag lærerrollen.

I undersøgelsen peger eleverne bl.a. på et element i grundtvigianismens DNA – *"mødet i øjenhøjde"*. Et møde der udspringer af ideen om, at alle i klasseværelset bærer en viden ind i rummet. Læreren har sin faglighed, men mange elever sidder med en specialviden, og endnu vigtigere rummer eleven det nysgerrige menneskes evne til at stille spørgsmål. Det er den levende vekselvirkning, som giver liv til undervisningen. I efterskolelivet skal dette menneskesyn gennemsyre mødet mellem lærer og elev i alle *"efterskolens tre rum"*, undervisning, fritid og organiseret samvær.

De fire begreber

Bogen er kommet frem til ovenstående model, hvor de inddeler lærerjobbet i fire positioner. Uden at skulle ud i en længere teoretisk diskussion om forfatterens definitioner, så handler det for os om at bruge analyseapparatet i vores kontekst. Hvis udenforstående har en anden forståelse af vores brug af begreberne, så har vi ikke behov for at forsvare dem udadtil. Det er altså ikke en diskussion om sammenfald og modsætninger i forfatterens definitioner, men hvilke refleksioner den enkelte lærer gør sig om sin egen lærerrolle.

Herunder er de fire roller delt op i koordinatsystem med inspiration fra tidens pædagogiske tænkere, hvilket vil kunne genkendes af enhver nyuddannet lærer.

Efterskolens tre rum

Den anden del af analyseapparatet er en af modellerne fra ”Hverdagsliv og læring” af Ulla Ambrosius Madsens bog. Modellen giver et rigtig godt billede af kostskolelivet, og vi har tidligere brugt den i andre sammenhæng. Uden at skulle gå i detaljer med de tre rum, så handler det om at udnytte fællesmængderne i forhold til det faglige stof. Det er her de store gevinster er placeret.

Ulla Ambrosius Madsen, 1995 og 2003:

Vi har gennem mange år arbejdet på at nedbryde barrieren mellem rejserne og pensum, således at vi forholder os til det at nå ”pensum” ved at involvere aktiviteterne i rejseugerne i elevernes opgivelser. Den samfundsmæssige udvikling i retning af mere statslig styring af det faglige indhold fylder meget hos os, da vi vil sende nogle elever videre i ungdomsuddannelserne med en faglig selvtillid, som vil give dem et godt afsæt.

Vores efterskole har en seriøs vægt på fagligheden, men faglighed forstås som det at gøre sig umage, blive dygtigere og blive udfordret. Med ord som karakter og pensum risikerer vi at miste blikket fra efterskolens to andre rum, og ligeledes miste den spontanitet og fordybelse i undervisningen, der er en vigtig del af efterskolelivet. Samfundsudviklingen har taget meget tid og energi fra udviklingen af barriereoverskridende didaktik, som skal være en del af en 7-døgns skole, men denne udfordring må ikke blive underprioriteret. Det betyder meget for både elever og personale.

Resultaterne af undersøgelserne

Det har været spændende at præsentere de udvalgte lærere for modellerne, så konklusionen giver basis for mange fremtidige pædagogiske drøftelser. Resultaterne vil blive brugt til at lave den næste selvevaluering allerede i 2022. Der er ingen tvivl om, at vi har taget hul på et område, som vi burde have arbejdet med for længe siden. Herunder kan læse et udpluk af noterne fra interviewene. De er forsøgt gengivet med lærerens egne ord.

Interview notater

Der er enormt mange ting, hvor der mangler en kobling mellem teori og praksis, hvis man ikke har en erfaring med unge mennesker fra andre steder i et liv. Autoritet og klasserumsledelse – jeg kan stadig være i tvivl om, hvorfor jeg gør tingene. Er det mere intuitivt end teoribaseret. Behovet for at få andre til at gøre, hvad jeg gerne vil. Lige nu er jeg meget mere optaget af elevernes interesser end det jeg synes at de skal i forhold til mine praktikforløb. Det vi sidder i nu. Hvor meget der skal sættes op i rammer og fleksibilitet. Jeg oplever, at begrebet mit fylder meget f.eks. i forhold til kontaktgruppearbejdet. Mit ansvar – jeg oplever en tendens til ansvarsforflygtigelse i forhold til de områder/ting, som ikke er mine. Det er min opdragelse fra mit tidligere erhverv i varehuset. Jeg mangler en fælles indstilling til at dit/jeres problem ikke er mit problem.

Elevrelationen uden forældrene – at have dem i deres mest sårbare øjeblikke. I stedet for at få historierne fra forældrene, så får man dem fra eleverne selv. Det hiver man ind i undervisningen. Man får mange roller og kan opleve at blive kaldt ”mor”. Man arbejder også med dannelse i folkeskolen men efterskolen foregår det på et helt andet plan, hvor man kan bruge tidligere oplevelser med eleverne i undervisningen. Man behøver ikke at sige ting til eleverne, som man bedre kan gøre i andre situationer i løbet af dagen. Eleverne har jo selv valgt det...

Noget af det jeg bemærkede var, at det var nemmere at opnå en relation i forhold til eleverne. Der skulle investeres meget mere – selvfølgelig lærte man dem også at kende når man havde en masse matematiktimer i en klasse – selv timetallet er meget anderledes - i folkeskolen blev du maksimeret på timerne i forhold til undervisning – i efterskolen får vi højere til loftet – vi er også begrænset af nogle rammer, men friheden er langt mere udstrakt – det er absolut positivt. Som en småbørnsfamilie er det udfordrende i efterskolelivet at få det til at hænge sammen med de sene dage, rejser og vagter. Du tvinger din partner til at have længere perioder alene med børnene. Det stiller nogle krav, som man skal have talt om på hjemmefronten. Det bliver nemmere, når børnene

bliver større. Jeg har sagt farvel til tre kollegaer med nyfødte børn. Uden ”forældrebackup” har det også være en udfordring for os.

Efterskolen er en miniudgave af det rigtige liv, i samfundet findes de fire rum også. Hvis jeg skal hjælpe dem med at tilegne sig nogle af de her færdigheder, så skal jeg også kunne agere i dem både som vejleder og deltager. Jeg handler og gør det jeg siger. Alle fire passer en del på mig. Jeg kan godt lide at se mine elever være forskellige steder i livet med de udfordringer, som følger med. Jeg kan ikke løse, men jeg kan lytte til dem. Jeg har været med til at klæde dem på til at være klar til et efterfølgende skoleår, vi/jeg ikke er der. Jeg kan også godt lide forskelligheden i personalet. Jeg er ikke god til al ting, men den styrke har vi med vores mangfoldighed.

Eleverne trives tydeligvis indenfor tydelighed, selvom de ikke altid synes, at det er sjovt. De kender sig selv bedre, end jeg gør, men det ændrer ikke på, at jeg ved bedst. Det er hele årets forløb, så en dynamisk konstruktion, som ikke slutter.

Der er rigtig mange udskrevne regler og rutiner, hvor folkeskolen er mere forudsigelig. Der mangler måske noget skriftlighed. Der er rigtig mange muligheder for andre og tilpasse. Male esport, indslag til galla, nye valgfag. Jeg lærte en del om seriøsitet, ven kontra lærerrollen. Jeg føler, at det er vigtigt, at man kan pjatte” med eleverne samtidig med at man kan påtage sig den seriøse lærerrolle. Min erfaring om årsplaner manglede jeg meget både i forhold til viden om at gøre det og sikkerhed i at komme omkring det hele.

Det kan stadig slå mig, hvor meget tid vi bruger på lektionsplanlægning, men der er mindst ligeså meget behov for uge- og årsplaner. Vi har jo ikke tid til at detailplanlægning, som vi øver i vores praktikforløb. Det er meget slående at modulet pædagogik er fjernet fra læreruddannelsen. Hans begreb arrangementet – pædagogisk tilrettelagt samvær - eksklusion blev et redskab, som jeg absolut ikke brød mig om. Praktikkarakteren afspejler egentlig ikke din undervisningskompetencer.